

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Jakuba Camrdu v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Praha 1, Národní třída 16, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 4. 2013, č. j. 9 A 3/2012 - 36,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Podáním ze dne 14. 9. 2011, které žalobce označil za rozšíření žaloby (na ochranu proti nečinnosti žalované ze dne 29. 11. 2010, o níž je vedeno u Městského soudu v Praze řízení pod sp. zn. 9 A 26/2011), se žalobce domáhal zrušení sdělení ředitelky pobočky České advokátní komory v Brně ze dne 12. 11. 2010, č. j. 2864/10 adresované advokátce JUDr. Pavlíně Pomijové. Žalobce toto sdělení považuje z materiálního hlediska za rozhodnutí. Městský soud žalobcovo podání tedy vyhodnotil jako nový samostatný žalobní návrh, který nelze považovat za rozšíření žaloby ze dne 29. 11. 2010.

Městský soud v Praze shledal, že sdělení ředitelky pobočky České advokátní komory ze dne 12. 11. 2010, č. j. 2864/10, nelze považovat za rozhodnutí ve smyslu legislativní zkratky uvedené § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen s. ř. s.). Uvedeným sdělením žalovaná o ničem nerozhoduje, nýbrž pouze sděluje určené advokátce, že vzhledem k neposkytnutí součinnosti ze strany žalobce, není povinna mu poskytnout právní službu dle předchozího rozhodnutí o určení advokáta. Předmětné sdělení bylo žalobci zasláno toliko na vědomí a je tak pouhým vyjádřením názoru žalované na otázku dalšího trvání určené advokátky poskytnout žalobci právní službu. Nejedná se však o určení jiného advokáta podle ust. § 20 odst. 2 zákona o advokacii. Městský soud uvedl, že v posuzovaném případě žalobce svou žalobou nebrojí proti rozhodnutí ve smyslu ust. § 65 s. ř. s., nýbrž napadá zmíněný přípis, tento je ze soudního přezkoumání dle ust. § 70 písm. a) s. ř. s. vyloučen. Z uvedeného důvodu proto zmíněnou žalobu podle ust. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl.

Žalobce (dále stěžovatel) brojil proti usnesení krajského soudu kasační stížností.

Nejvyšší správní soud předně připomíná, že opakovaně vyhodnotil okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje u soudu svá práva, jako projev svévolného a účelového uplatňování práva (viz např. rozsudek ze dne 8. 3. 2012, č. j. 2 As 45/2012 – 11, všechna citovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz). Stěžovatel svá práva uplatňuje převážně zjevně šikanózním způsobem a nesoudí se veden snahou o meritorní řešení sporu, nýbrž pro samotné vedení sporu (viz rozsudek ze dne 7. 6. 2012, č. j. 2 As 82/2012 – 13).

V evidenci zdejšího soudu je vedeno ke dni 20. 6. 2013 celkem 770 spisů, kde žalobce vystupuje v pozici stěžovatele, resp. navrhovatele. Během roku 2013 napadlo k Nejvyššímu správnímu soudu 181 věcí, v nichž žalobce vystupuje jako účastník řízení, přičemž ke dni 20. 6. 2013 jich bylo vyřízeno, resp. rozhodnuto z výše uvedeného celkového počtu 706. Z evidence zdejšího soudu je dále patrné, že množství stěžovatelem vedených sporů se v průběhu času zvyšuje. Pro srovnání lze uvést, že v roce 2008 bylo u Nejvyššího správního soudu vedeno „pouze“ 22 věcí, v nichž žalobce vystupoval jako účastník řízení, v roce 2010 to bylo již 65 věcí. Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede takové množství sporů, přirozeně sama o sobě neznamená, že by jeho žádostem nemělo být vyhověno. Rozhodující je sériovost a stereotypnost stěžovatelem vedených sporů, spojená s opakováním obdobných či zcela identických argumentů.

Stěžovatel vytkl městskému soudu především nelegitimní a nekvalifikovaný postup v řízení, neuvedl však námitky, kterými by se snažil vyvrátit rozhodný závěr městského soudu, že nebyl dán důvod pro vydání napadeného usnesení. Nejvyšší správní soud nevyzýval stěžovatele k odstranění vad kasační stížnosti, protože při předběžném posouzení zjistil, že v posuzovaném případě je stěžovatel opět veden snahou vést „spor pro spor“. Vznesené námitky *prima facie* nemohou být důvodné a kasační stížnost je zcela zjevně bezúspěšná. Obsahuje řadu argumentů, které stěžovatel v kasačních stížnostech již několikrát uplatnil (srov. např. kasační stížnosti ve věcech sp. zn. 3 As 47/2012, sp. zn. 3 As 74/2012, sp. zn. 2 As 97/2012, sp. zn. 8 As 79/2012, sp. zn. 5 As 26/2013 atd.) a mnohým z těchto námitek zdejší soud již v minulosti nepřisvědčil (viz např. rozsudek ze dne 6. 5. 2011, č. j. 8 As 70/2010 – 156 a řada dalších).

Navíc podání stěžovatele ze dne 14. 9. 2011 směřuje proti úkonu žalované, který evidentně není rozhodnutím ve smyslu ust. § 65 odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 11. 12. 2012 č. j. 2 As 151/2012 – 8 uvedl, že *...,stěžovatel v daném případě napadá pouze přípis žalované ze dne 12. 11. 2010, v němž Česká advokátní komora popisuje, jakým způsobem byla stěžovateli určena advokátka podle § 18 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (stalo se tak rozhodnutím ze dne 15. 10. 2010 č. j. 2706/10); v přípise je následně popsáno, že se stěžovatel k těhotné advokátce choval hrubým způsobem a odmítl poskytnout součinnost. Na základě toho Česká advokátní komora informuje mj. i stěžovatele, že v takovém případě těžko může dojít k poskytnutí právní služby, neboť součinnost klienta je jejím základním předpokladem. Podle § 70 písm. a) s. ř. s. platí, že ze soudního přezkoumání jsou vyloučeny úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutími. O takový případ jde i v nyní projednávané věci, neboť neexistuje žádné veřejné subjektivní právo (§ 65, § 2 s. ř. s.), o němž by uvedený přípis rozhodl, tedy je např. založil, odňal, změnil či jinak určil (a žádné takové právo*

pokračování

neuvádí ani stěžovatel). Rozhodnutí, jímž byla advokátka určena, sice nepochybně takovým rozhodnutím je, ale proti němu stěžovatel v předmětné žalobě nebrojí, nýbrž napadá je samostatnou žalobou, kterou městský soud vede pod jinou spisovou značkou. Skutečnost, že nejde o správní rozhodnutí, pak dokládá také formální stránka přípisu, která neobsahuje náležitosti, jaké musí rozhodnutí obsahovat; závěrem přípisu pak je výslovně konstatováno, že o rozhodnutí nejde.“ Nejvyšší správní soud se tedy ztotožňuje se závěrem městského soudu, že podaná žaloba nemohla být zjevně úspěšná, neboť nenapadá rozhodnutí, ani nejde o jiný žalobní typ dle s. ř. s. Městský soud tudíž správně uzavřel, že žalobou napadené sdělení žalované ze dne 12. 11. 2010, č. j. 2864/10 není rozhodnutím ve smyslu ust. § 65 odst. 1 s. ř. s., a proto zde chybí základní podmínka spočívající v existenci rozhodnutí správního orgánu, které by soud měl zkoumat. Městský soud proto bez jakýchkoliv pochybností postupoval v souladu se zákonem, pokud podání stěžovatele odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud tedy v souladu se zásadou hospodárnosti řízení nepřistoupil k provedení standardních procesních úkonů, tj. nevyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti a k předložení plné moci udělené jím advokátovi k zastupování v řízení o kasační stížnosti. Zdejšímu soudu je totiž z úřední činnosti známo (srov. např. věci vedené pod sp. zn. 8 As 71/2012 či sp. zn. 8 As 79/2012), že shora uvedené výzvy obvykle neplní svůj účel a nevedou k řádné procesní přípravě řízení. Tyto výzvy naopak rozehrávají písemný „ping pong“ mezi stěžovatelem a zdejším soudem, který prodlužuje řízení o kasační stížnosti o několik týdnů až měsíců. Stěžovatel zpravidla požádá o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti a následně o prodloužení lhůty k předložení plné moci udělené advokátovi, resp. o povolení splátek soudního poplatku. Nejvyšší správní soud však tyto žádosti zamítne z důvodu svévolného uplatňování práva stěžovatelem a jeho obstrukčnímu přístupu k vedení řízení (viz např. usnesení ze dne 8. 8. 2012, č. j. 8 As 71/2012 - 13, a ze dne 4. 10. 2012, č. j. 8 As 71/2012 - 22, která byla stěžovateli doručena a jejich obsah je mu proto znám). Výsledkem řízení pak obvykle bývá jeho zastavení pro nezaplacení soudního poplatku.

Nejvyšší správní soud nepochyboval, že tento bezúčelný a zcela neefektivní postup by se opakoval i v posuzované věci (srov. k tomu usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2013, č. j. 8 As 130/2012 - 10).

Obdobný postup volí v případech opakujících se zjevně nedůvodných podání stěžovatele také Ústavní soud. Ve vztahu k povinnému zastoupení stěžovatele v řízení o ústavní stížnosti vyslovil, že poučení o této povinnosti není nutno stěžovateli zasílat vždy v každém individuálním řízení, jestliže se tak stalo v identických případech předchozích. Pokud lze vycházet ze spolehlivého předpokladu, že dříve poskytnuté informace byly objektivně způsobilé stěžovatele zpravit o zásadě povinného zastoupení v řízení před Ústavním soudem, setrvání na požadavku vždy nového a totožného poučování by se jevilo jako formalistické a neefektivní (viz usnesení ze dne 22. 11. 2012, sp. zn. II. ÚS 4256/12, obdobně srov. usnesení ze dne 14. 11. 2012, sp. zn. III. ÚS 4255/12, ze dne 17. 10. 2012, sp. zn. II. ÚS 3748/14, či ze dne 10. 10. 2012, sp. zn. III. ÚS 3747/14). Nejvyšší správní soud je toho názoru, že uvedené závěry lze vztáhnout i na poučování o povinnosti být zastoupen advokátem a povinnosti zaplatit soudní poplatek v řízení o kasační stížnosti. Stěžovatel byl

zdejší soudem poučen o těchto povinnostech nesčetněkrát, jejich existence si proto musí být nepochybně vědom.

Závěrem Nejvyšší správní soud uvádí, že si je vědom znění čl. 36 Listiny základních práv a svobod, který zaručuje právo na soudní ochranu. Okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje svá práva (a to zejména právo na soudní ochranu), však nelze považovat za výkon subjektivního práva v souladu s právním řádem. Chování stěžovatele naopak naplňuje znaky zneužití práva, které zdejší soud vymezil např. již v rozsudku ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Afs 107/2004 – 48, č. 869/2006 Sb. NSS. Zneužitím práva se rozumí „*situace, kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zdánlivě dovolené*“. K zákazu zneužití práva se vyjádřil také rozšířený senát, podle něhož zákaz zneužití práva představuje pravidlo českého vnitrostátního práva, včetně práva veřejného, které vyplývá z povahy České republiky jako materiálního právního státu založeného na určitých vůdčích hodnotách, ke kterým vedle úcty ke svobodě jednotlivce a ochraně lidské důstojnosti patří mimo jiné i úcta k harmonickému sociálnímu řádu tvořenému právem a odepření ochrany jednání, které práva vědomě a záměrně využívá v rozporu s jeho smyslem a účelem. Zákaz zneužití práva je v jistém smyslu *ultima ratio*, a proto musí být uplatňován nanejvýš restriktivně a za pečlivého poměření s jinými obdobně důležitými principy vlastními právnímu řádu, s nimiž se může střetnout (usnesení rozšířeného senátu ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008 – 74, č. 2099/2010 Sb. NSS, a v něm uvedená judikatura). V této souvislosti lze rovněž poukázat na rozsudek ze dne 30. 12. 2010, č. j. 4 As 38/2010 – 43, ve kterém Nejvyšší správní soud poukázal na model fungování jiného stěžovatele (občanského sdružení), založený na opakovaném podávání žádostí o osvobození od soudních poplatků, tj. nákladů, které při jeho činnosti zpravidla vznikají a s jejichž vznikem musel vědomě počítat. Neexistují-li pro takové jednání legitimní důvody, je třeba jej považovat za zneužití práva zakotveného v § 36 odst. 3 s. ř. s. Uvedený závěr prošel testem ústavnosti u Ústavního soudu a obstál (viz usnesení ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. I. ÚS 1131/11).

Stěžovatel obecně zneužívá práva na soudní ochranu, jak bylo zmíněno výše, je veden snahou vést spor pro spor, nikoliv zájmem o řešení reálně existujících sporů. Podstatná je skutečnost, že toto zneužití lze dovodit i v nyní posuzované věci, tj. stěžovatel brojí proti sdělení žalované, které bylo zasláno určené advokátce, tj. že vzhledem k neposkytnutí součinnosti ze strany stěžovatele, není povinna poskytnout právní službu dle předchozího rozhodnutí o určení advokáta. Stěžovateli byl uvedený přípis zaslán toliko na vědomí. S ohledem na všechny uvedené okolnosti nyní projednávaného případu lze konstatovat, že běžný procesní postup jako např. odstraňování vad ve formě absence povinného zastoupení či výzva k úhradě soudních poplatků resp. proces následného osvobození od soudních poplatků, se jeví jako zcela neefektivní a je zcela zjevné, že kasační stížnost v tomto případě nemůže být úspěšná.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) za použití § 120 s. ř. s.

pokračování

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že podle § 60 odst. 3 věty první za použití § 120 s. ř. s. žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. června 2013

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu